

GENERALUL ȘTEFAN GUȘĂ, STRĂLUCIT COMANDANT ȘI STAT MAJORIST

General maior (rezervă) Dândăreanu Ion

Inițiativa Fundației "General Ștefan Gușă" de a întocmi și edita un fond documentar, referitor la personalitatea generalului Ștefan Gușă, remarcat în calitate de comandant, stat majorist, de ce nu, gânditor și profesor militar și, nu în ultimul rând, un mare patriot, de numele căruia se leagă gradul înalt de organizare și instruire a forțelor noastre armate, patriotismul său fiind materializat cu prisosință pe timpul evenimentelor din "Decembrie 1989", în înalta funcție de prim-adjunct al ministrului Apărării Naționale și Șef al Marelui Stat Major al Armatei Române, se constituie într-un omagiu adus marelui comandant militar și patriot înflăcărat.

Personal, sunt onorat de faptul că am posibilitatea ca, în calitate de prieten, colaborator, șef sau subordonat, să particip cu unele mărturii, chiar dacă prezentate succint, referitoare la personalitatea și activitatea generalului, în ipostazele arătate mai sus, și așa cum l-am cunoscut în activitate.

L-am cunoscut pe maiorul inginer Ștefan Gușă în anul 1972, când a fost numit comandantul Regimentului 6 Tancuri "Ion Boteanu", în garnizoana Turda. Personal, eram șeful Secției Operații în Comandamentul Armatei a 3-a (ulterior Armata a 4-a) Cluj-Napoca. În comandamentul Armatei se discuta că această numire, a unui inginer, în funcția de comandant, este un "experiment" și comentariile erau "pro" și "contra", deși calitățile sale militare, intelectuale și o oarecare experiență, demonstrate ulterior, în practică, plus cunoștințele tehnice privind blindatele, îl recomandau pentru această funcție.

Toate îndoielile au fost în timp scurt spulberate, deoarece calitățile personale ca: exigența, în primul rând față de propria persoană, dârzenia, perseverența, competența, puterea de muncă și dorința de afirmare pentru a dovedi că merită încrederea care i s-a acordat, au devenit realități și au fost confirmate de rezultatele bune și foarte bune obținute la unitate în toate domeniile de activitate, chiar din primul an de comandă, Regimentul 6 Tancuri primind titlul de "Unitate de frunte".

Pe baza rezultatelor obținute, an de an, la comanda acestei unități și în perspectiva numirii în alte funcții superioare, dar și pentru îmbunătățirea cunoștințelor militare pe linia armelor întrunite, în anul 1975-1976, a fost trimis să urmeze Cursul Post-Academic Superior – Secția Arme întrunite – care funcționa pe lângă Academia Militară, pe care l-a absolvit cu rezultate foarte bune, apreciindu-se în caracterizarea de absolvire "că ofițerul poate îndeplini funcții superioare pe linie de comandă și Stat Major".

Ca urmare, în anul 1976, locotenent-colonel inginer Ștefan Gușă (în 1976, fusese înaintat în grad) a fost promovat în funcția de Șef Stat Major la Divizia 6 Tancuri "Horia,

Cloșca și Crișan", personal fiind tot în comandamentul Armatei a 3-a Cluj-Napoca, dar promovată în funcția de locțiitor al comandantului, calitate în care am avut contacte mai frecvente, participând la majoritatea activităților pe linia pregătirii pentru luptă, ordine și disciplină, alarmă și mobilizare, a bazei materiale pentru instrucție și gospodărești, care se desfășurau în cadrul diviziei și la care Statul Major, condus de locotenent-colonel inginer Ștefan Gușă, era organizatorul principal.

Datorită experienței dobândite în funcția de comandant de regiment, competenței militare, mult îmbunătățite prin absolvirea Cursului Post-Academic Superior, cumulate cu calitățile personale, cu munca și dorința permanentă de perfecționare și îmbunătățire a acesteia, precum și datorită faptului că și-a atras corpul de cadre pentru care avea stimă și respect deosebit, a reușit ca, în cei aproape cinci ani cât a îndeplinit această funcție, să capete aprecierea și încrederea subordonaților și să asigure o înaltă capacitate de luptă, ordine și disciplină superioare, în cadrul mării unități de tancuri.

Pregătirea militară foarte bună, posibilitățile intelectuale, climatul de muncă introdus în cadrul Statului Major, consultarea și respectul subordonaților au dus la obținerea de rezultate preponderent foarte bune și bune, personal implicându-se în toate activitățile pe care le concepea, organiza și conducea Statul Major al diviziei, atât în comandament, dar și în cadrul unităților subordonate. La aplicațiile tactice și la antrenamentele la care a participat, fie că erau conduse de comandamentul Armatei a 3-a, sau erau cele din cadrul diviziei, a demonstrat că știe să facă o analiză temeinică a situațiilor tactice, să desprindă concluzii și să propună comandantului soluții juste la situațiile create, manifestând dinamism și suplețe în gândirea tactică, ordinele transmise și conducerea trupelor fiind menite să ducă la îndeplinirea misiunilor primite, în timp scurt, în mod organizat, cu forțe și mijloace puține. Dar Șefului de Stat Major, în care comandantul diviziei avea mare încredere și căruia îi dăduse "mână liberă", nu-i scăpau din preocupări activități importante ca: problemele de alarmă, de mobilizare, grija față de bunurile din dotare, și, nu în ultimul rând, față de oameni, cadre și militari în termen; organizarea, desfășurarea și conducerea procesului pregătirii pentru luptă, organizarea și conducerea ședințelor de pregătire a cadrelor și rezolvarea problemelor personale ale acestora. Manifesta față de subordonați o exigență sporită și totodată se purta cu ei cald și omenos, ceea ce i-a atras stima, respectul și spiritul de angajare în muncă al acestora, și i-a permis să constituie un colectiv încheiat și unit.

În această funcție și în acest mod l-am cunoscut pe ofițerul de Stat Major – locotenent-colonel inginer Ștefan Gușă, până în anul 1980, când, pentru o scurtă perioadă de timp, nu mi-a mai fost subordonat deoarece personal, fiind înaintat la gradul de general, în anul 1980, am fost numit în funcția de comandant al Armatei a 2-a Buzău. Dar acest fapt nu ne-a împiedicat să rămânem prieteni foarte buni, având legături prin telefon în mod frecvent. Între timp, a fost avansat la gradul de colonel inginer și numit în funcția de comandant al Diviziei 6 Tancuri "Horia, Cloșca și Crișan" și, ori de câte ori venea la mama sa, în comuna Spătaru – județul Buzău sau în concediu, erau tot atâtea prilejuri deosebit de plăcute de a ne depăna amintirile care se derulaseră în perioada 1982-1986, foarte multe și foarte frumoase, de neuitat, care într-un anumit mod ne apropiiau sufletește, mai mult decât o prietenie.

Printre împrejurările în care l-am întâlnit, dar în altă ipostază, le pot include și pe acelea de după anul 1986; fusese numit, între timp, prim-adjunct al ministrului Apărării Naționale și Șef al Marelui Stat Major, în vreme ce eu eram subordonat, în funcția de

comandant al Armatei a 2-a Buzău. L-am întâlnit și pe timpul evenimentelor din "Decembrie 1989", când ocupa aceleași funcții, precum și după 28 februarie 1990, când a fost numit comandantul Armatei a 2-a – Buzău, eu fiind pe atunci pensionar militar cu domiciliul în Buzău.

Numirea generalului Ștefan Gușă în înalta funcție de prim-adjunct al ministrului Apărării Naționale și Șef al Marelui Stat Major a dat naștere la discuții controversate, insinuându-se faptul că "saltul" făcut de la comanda Diviziei 6 Tancuri în funcția de Șef al Marelui Stat Major, nu ar fi constituit cea mai bună alegere și rezolvare; nelucrând la eșalon operativ-strategic – Armata de arme întrunite – generalul Ștefan Gușă urma să întâmpine greutăți în rezolvarea sarcinilor și îndeplinirea atribuțiilor care revin Marelui Stat Major. În comentarii se argumenta faptul că, în acea perioadă, Armata Română, ca și întreaga societate românească, traversa o serie de dificultăți generate de criza care exista în economia românească, ca, de exemplu: lipsa fondurilor bănești pentru Armată, degradarea Armatei prin folosirea ei ca forță de muncă organizată și ieftină și, nu în ultimul rând, izolarea tot mai accentuată a României pe plan internațional, probleme pe care generalul Ștefan Gușă nu le va putea ordona și rezolva sub nici o formă.

În acest climat și în aceste condiții, generalul Ștefan Gușă a fost numit în înalta funcție militară de prim-adjunct al ministrului Apărării Naționale și Șef al Marelui Stat Major.

Personal, am apreciat și apreciez și acum că această numire a fost benefică pentru Armata Română și pentru țară, cum vor dovedi faptele și mai ales evenimentele din "Decembrie 1989", el fiind, în perioada dată, alegerea cea mai indicată și singura personalitate a cărei moralitate și demnitate nu puteau fi puse la îndoială sub nici o formă, fapt confirmat ulterior. Totodată, era singurul general capabil să pună ordine în Armată și să organizeze activitatea în cadrul acestei instituții militare, în baza unor principii legale și regulamentare, menite să-i ridice autoritatea, prestigiul și demnitatea; singurul în măsură să asigure instruirea și înzestrarea Armatei la nivelul misiunii ce-i revenea, potrivit Constituției, de apărătoare a independenței, suveranității și integrității teritoriale a României. În plus, numirea sa în înalta funcție a însemnat o recunoaștere a meritelor sale militare și patriotice, dovedite de-a lungul carierei sale militare.

Și în această înaltă funcție, calitățile sale personale, experiența acumulată, dorința și puterea de muncă, cinstea, corectitudinea și respectul față de subordonați, modul de a se consulta și de a lucra cu ei, fermitatea de a nu permite superficialitatea, manifestată printr-o exigență sporită, dar regulamentară, au dus în scurt timp la integrarea generalului Ștefan Gușă în pulsul activității Marelui Stat Major, și au făcut ca, sub conducerea sa, acesta să câștige în autoritate și prestigiu în relațiile cu comandamentele, marile unități și unități subordonate, cu celelalte instituții ale statului, dar și pe plan internațional, mai ales în relațiile cu statele participante la Tratatul de la Varșovia, în mod deosebit în ceea ce privește integrarea Armatei Române în cadrul acestuia, fapt care putea duce la pierderea parțială sau chiar totală a suveranității statului privind puterea militară.

De la numirea în funcția de Șef al Marelui Stat Major, și-a adus o importantă contribuție în domenii și activități militare care să ducă la creșterea capacității de luptă a Armatei, cum ar fi îmbunătățirea și modernizarea procesului de instrucție - generalul Ștefan Gușă fiind, personal, un mare practician -, elaborarea regulamentelor militare privind ordinea și disciplina militară, pregătirea tactic-operativă a cadrelor militare, pregătirea pentru alarmă și mobilizare, îmbunătățirea activității de studii și cercetare în

domeniul militar și tehnic, în Armată. În calitate de președinte al Comisiei de Înzestrare pe Ministerul Apărării Naționale, a acordat o mare atenție activității de invenții, inovații și raționalizări, cu accent pe producția de armament și tehnică de luptă ca: autovehicule și autoblindate, tancuri, mașini de luptă pentru infanterie și vânători de munte, tunuri, rachete, nave, mijloace de conducere și informare etc., și muniția aferentă pentru acestea. Astfel, generalul Ștefan Gușă s-a dovedit a fi nu numai un cunoscător și susținător al doctrinei militare naționale, a cărei aplicare în practică necesită și un anume grad de înzestrare cu mijloace și armament perfecționate, dar și un inginer militar de mare valoare.

În ultimii ani ai carierei sale militare, l-am întâlnit pe generalul Ștefan Gușă în funcția de comandant al Armatei a 2-a – Buzău (1990-1994), Armată pe care am înființat-o în anul 1980 și am comandat-o zece ani. Ne-am revăzut atunci ca prieteni, deoarece eu aveam deja statut de pensionar militar, cu domiciliul în Buzău, și am apreciat că relațiile noastre de prietenie nu fuseseră câtuși de puțin alterate, ba din contră, ca foști colaboratori la diferite eșaloane militare, în ipostaze diferite (șef, subordonat și invers), întâlnirile noastre prietenești s-au intensificat, iar baza discuțiilor ce le purtam era foarte diversificată, incluzând teme referitoare la trecutul mai îndepărtat sau mai apropiat, la prezentul și viitorul țării noastre, la Armata Română, dar, mai ales, la situația sa personală.

Era mândru de ceea ce făcuse în viață ca militar, era conștient, în noua funcție, de onoarea și răspunderea ce-i reveneau, în calitate de comandant al unei Armate eroice – Armata a 2-a, cu adânci tradiții în istorie, cu nenumărate acte de vitejie și eroism, săvârșite pe timpul războiului de eliberare și întregire națională, comandată de vestitul general (ulterior mareșal) Alexandru Averescu, lider militar, mare patriot și om politic.

În cadrul întâlnirilor prietenești pe care le aveam împreună, depănam cu multă plăcere amintirile mai îndepărtate, dar nu de puține ori îmi mărturisea și momentele și problemele cu care s-a confruntat pe timpul evenimentelor din "Decembrie 1989", și după aceea, simțindu-se într-un fel, chiar în această funcție, marginalizat. Totuși, manifesta un optimism convins, dar ponderat, că "adevărul va ieși la suprafață și istoria îi va recunoaște activitatea depusă în slujba patriei și Armatei".

Ultima dată ne-am întâlnit la Comandamentul Armatei a 2-a, în luna noiembrie 1993, când se pregătea să plece într-o vizită în Turcia, la invitația unui omolog al său. Era refăcut după o suferință anterioară, parcă cu un moral mai depreciat, dar optimist și dezinvolt, ca de obicei. I-am urat "drum bun" și să aibă grijă de regimul alimentar indicat de medic și pe care, în țară, îl respectase cu severitate. Ne-am despărțit prietenește, cu îmbrățișări, cu dorința de a ne revedea la întoarcere.

La înapoierea din această vizită, nu după multă vreme, a fost internat la Spitalul Militar Central – București, unde l-am vizitat la începutul anului 1994. De data aceasta, nu am mai putut purta nici o discuție, însă, în scurta mea vizită (nu voiam să-l obosesc), am reușit să înțeleg, cu greutate, cuvintele: "Nea Ioane, mi-am făcut datoria; nu am vrut să las țara asta prada jefuitoarelor și Armata Română o rușine a țării. Am sentimentul datoriei împlinite ca oștean al țării, cu iubire de patrie și cu credința în Dumnezeu". L-am îmbrățișat pe patul de spital, ne-am despărțit și nu l-am mai văzut decât în stare de "neființă" - "Dumnezeu să-l odihnească în pace!".

Încă de la prima întâlnire pe care am avut-o cu tânărul maior inginer Ștefan Gușă, nou comandant al Brigăzii 6 Tancuri, acesta mi-a făcut o impresie deosebită ca fiind un

ofițer competent, exigent, inteligent și ancorat în problematica unității de tancuri, cu toate greutățile prin care trecea regimentul. Un ofițer cu o mare capacitate de cuprindere și organizare, meticulos, cu reale calități de lider militar, completate de atitudinea corectă față de subordonați, de care s-a făcut iubit și respectat, reușind ca pe parcursul unui ciclu de instrucție să pună ordine în unitate și să obțină rezultate bune și foarte bune în toate domeniile de activitate.

Bun cunoscător al regulamentelor militare și bun executant al acestora, lucru pe care îl pretindea și subordonaților săi, prin exigența sa și prin climatul de lucru instaurat în cadrul regimentului, bazat pe muncă, încredere și respect reciproc, maiorul inginer Ștefan Gușă, în calitate de comandant, și-a impus, în scurt timp, stilul propriu de muncă, control și conducere, acordând atenție tuturor sectoarelor de activitate și manifestând aceeași exigență și același respect față de toți colaboratorii săi, de la ofițeri până la soldați și salariați civili. Exploatând la maximum calitățile personale și acumulând deprinderi practice și experiență în activitatea de unitate, tânărul comandant de regiment de tancuri, maior inginer Ștefan Gușă, a depășit ușor și în timp scurt perioada de început, "de aclimatizare", și a fost apreciat ca cel mai bun comandant de unitate din Divizia 6 Tancuri și din Armata a 3-a, regimentul pe care-l comanda având o înaltă capacitate de luptă, ordine și disciplină regulamentară.

Activități importante, organizate și conduse de comandantul de regiment ca: pregătirea de mobilizare și alarmă, organizarea, planificarea și desfășurarea procesului pregătirii pentru luptă, a aplicațiilor tactice și antrenamentelor de Stat Major, precum și ordinea și disciplina militară, grija față de armamentul și bunurile din dotare și față de oameni, au constituit preocupări permanente ale maiorului inginer Ștefan Gușă – și tot atâtea succese ale sale –, confirmând pregătirea temeinică a acestuia și atrăgând în același timp atenția eșaloanelor superioare care l-au apreciat "Foarte Bine" și ca pe un ofițer cu multe perspective, care putea îndeplini funcții superioare pe linie de comandă și Stat Major, fapt confirmat prin numirea succesivă în funcțiile de: Șef de Stat Major de Divizie, comandant al Diviziei 6 Tancuri, prim-adjunct al ministrului Apărării Naționale și Șef al Marelui Stat Major.

Pornind de la calitățile personale, voi sintetiza unele din trăsăturile definatorii ale generalului Ștefan Gușă: un mare patriot; lider militar complet; inteligența, dăruirea și puterea de muncă deosebită; seriozitatea, obiectivitatea, verticalitatea, moralitatea, demnitatea și bunul simț, disciplina personală și a muncii, exigența față de sine și subordonați; dragostea față de instituția armată și cariera militară; iubirea de patrie; respectul față de cultura și istoria poporului român, moștenit din familie. Ca soț și părinte ideal, își educa familia și copiii în acest spirit. Important este că aceste trăsături definatorii – și nu numai – au fost exploatate de generalul Ștefan Gușă în folosul muncii și activității sale, pe toate treptele ierarhice ale carierei militare, de la locotenent la general, de la comandant pluton de tancuri, la prim-adjunct al ministrului Apărării Naționale și Șef al Marelui Stat Major, și au fost puse toate în slujba Armatei Române și a țării sale, spre binele acestora.

Multe, interesante și frumoase au fost momentele și întâmplările la care am participat în perioada în care am lucrat împreună, în cadrul Ministerului Apărării Naționale, în ipostaze diferite, dar voi relata doar două dintre acestea, care mi se par mai semnificative și prin care se demonstrează unele din trăsăturile sale de mare patriot și om de omenie, care s-au manifestat și cu ocazia evenimentelor din "Decembrie 1989".

– Prima întâmplare: pe timpul evenimentelor din "Decembrie 1989" am primit ordin de la un general din Marele Stat Major, ca Artileria de Apărare Antiaeriană și rachetele de Apărare Antiaeriană, subordonate Armatei a 2-a, să nu mai execute foc asupra țintelor aeriene, deoarece pe direcția Iași, Bacău, Pitești, diverse avioane și elicoptere urmau să survoleze spațiul aerian, în ajutorul Revoluției române. Personal, am luat legătura cu generalul Ștefan Gușă și l-am informat despre ordinul primit, la care, enervat, mi-a dat ordin... "Domnule general,... bagă-i în... mă-sii. Ascultă ordinul meu! Execuți foc și dobori orice țintă aeriană care intră pe teritoriul țării! Nu avem nevoie de nici un ajutor. Armata Română este capabilă să-și apere țara. Avem forțe și mijloace, avem un popor român unit, de douăzeci și trei de milioane, care este în măsură să-și apere țara...".

– Al doilea episod care ilustrează marea omenie a generalului Ștefan Gușă, este legat de următoarea întâmplare: în ziua de 22 decembrie 1989, la orele 19.00, s-a prezentat la Comandamentul Armatei a 2-a, venind de la Iași, fostul ministru al Apărării Naționale – Constantin Olteanu, însoțit de încă două persoane. Am luat măsura de reținere și pază regulamentară și am raportat personal generalului Ștefan Gușă despre acest fapt, întrebându-l ce fac cu ei. Am primit următorul răspuns – ordin: "Domnule general, îi arestați cu măsuri de pază regulamentare și așteptați ordine. Aveți grijă cum se poartă oamenii cu ei! Să se poarte civilizată și omenește, inclusiv cazarea (cu pază) și hrănirea în condițiile specifice Armatei, în această perioadă".

Două ordine scurte, clare, concise, din care rezultă două trăsături definitorii ale personalității generalului Ștefan Gușă: spiritul patriotic, iubirea de neam și țară, manifestată prin faptul că nu a permis intervenția altor state pe teritoriul României, și, totodată, omenia dovedită față de cele trei persoane, reținute în spiritul regulamentelor militare și legilor specifice în situația dată.

Am apreciat la generalul Ștefan Gușă faptul că substanța trăsăturilor sale de caracter, validate de viață și muncă, de-a lungul carierei sale militare – așa cum l-am cunoscut – și-a avut originea în moralitatea, demnitatea și bunul său simț, evaluate nu numai prin prisma respectării legilor țării și regulamentelor militare, ci și din perspectiva valorilor morale și a celor general umane, precum dragostea față de țară, cinstea, omenia, generozitatea și altruismul, fără de care nici reglementările cu forța coercitivă juridică nu pot avea efecte pozitive.

Am avut și am și acum convingerea – când redactez aceste idei – că generalul Ștefan Gușă, în toată cariera sa militară, pe toate treptele ierarhice, și-a format și a fost călăuzit de un cod deontologic, de principii, reguli și norme în care încadra întreaga sa activitate. Am constatat că atât în vorbe, cât și în fapte, nu o dată susținea și se conforma unor asemenea principii, pe care le repeta ori de câte ori avea ocazia, într-un anumit context: "Nimeni nu-i mai presus de lege, care să fie călăuză în viață și în muncă"; "Puneți mai presus de orice, și în toate împrejurările, interesele țării, ale Armatei."; "Fiți loiali țării și Armatei, legați-vă destinul personal de cel al instituției în care lucrați – Armata."; "Consacrați zilnic, dincolo de gradul, funcția și vechimea în Armată, câteva ore pentru perfecționarea prin eforturi proprii a pregătirii profesionale, de care depinde decisiv îndeplinirea sarcinilor."; "Asumați-vă întotdeauna, fără nici o reținere sau întârziere, responsabilitatea personală."; "Respectați demnitatea oamenilor, dați ordine clare, concise, legale, morale și posibil de executat în condițiile date." etc. În viața și activitatea lui, generalul Ștefan Gușă, a acționat potrivit acestor principii, și, totodată, nu

a scăpat nici un prilej pentru a le face cunoscute subordonaților; el a constituit un exemplu de la care cei care au dorit au avut ce învăța.

Comportându-se ca atare de-a lungul carierei sale militare, dar în special în funcția de prim-adjunct al ministrului Apărării Naționale și Șef al Marelui Stat Major, generalul Ștefan Gușă a înlăturat orice rezervă și suspiciune care existau la numirea sa în funcție, faptele, activitatea, spiritul de organizare, competența și corectitudinea ridicându-l la rangul de comandant și militar complet, care și-a pus întreaga competență intelectuală, militară și patriotică în slujba patriei și a Armatei Române.

Generalul Ștefan Gușă a avut o carieră militară strălucită – scurtă, dar strălucită. Pornind de la funcția de comandant de pluton, a trecut succesiv prin toate funcțiile de comandă în ierarhia militară, până la aceea de comandant de divizie de tancuri, iar apoi, cu un salt de excepție peste eșalonul Armată, a fost numit în funcția de prim-adjunct al ministrului Apărării Naționale și Șef al Marelui Stat Major. O astfel de reușită este tot sau aproape tot ce și-ar putea dori un ofițer al Armatei Române în cariera sa militară. Calitățile personale i-au oferit această șansă generalului Ștefan Gușă.

În acest context, prin natura funcției și a responsabilităților pe care le-a avut, ar fi putut fi arogant, înfumurat, ranchiunos și trufaș, dar generalul Ștefan Gușă, conducându-se după principiile codului deontologic personal, de care ar trebui să țină seama orice comandant (șef) militar, nu s-a abătut în nici un moment și în nici o situație de la acestea, chiar și față de aceia care-i erau mai puțin prieteni.

Generalul Ștefan Gușă a trăit și a murit sub semnul modestiei, ca normă de viață și de muncă, de existență și stare firească. Așa l-am cunoscut și l-am perceput pe generalul Ștefan Gușă, un om cu suflet și de suflet, la care puterea a izvorât din modestie, dovedind că toți oamenii de mare calitate din istoria lumii au fost și oameni modești. În activitatea sa a dovedit că nu numai din cărți și proverbe transmise din generație în generație, dar și din experiențele trăite de fiecare descoperim că modestia este izvor de forță în efortul de a te cunoaște, de a te realiza și afirma, de a te depăși, este punctul de legătură între tine și cei din rândul cărora faci parte, generalul inspirându-se (generalul Ștefan Gușă era un om citit) probabil din ceea ce scria Nicolae Iorga: "Când te simți altfel decât ceilalți oameni, întreabă-te întâi dacă nu cumva ești mai prejos decât dâșii".

Acest fel de a fi, de a se comporta și munci, i-au adus generalului Ștefan Gușă aprecierea, stima, respectul și sprijinul întregului corp de cadre din Armata Română – de toate gradele și de la toate eșaloanele militare.

L-am cunoscut și am apreciat la generalul Ștefan Gușă faptul că, în afara preocupărilor de prim ordin, din domeniul militar, ca un bun patriot ce era, nutrea dragoste pentru istoria și cultura poporului român, fiind un om citit și cu o aleasă cultură generală. Se implica nemijlocit în stabilirea relațiilor cu societatea civilă, în organizarea și desfășurarea activităților culturale și sportive, în colaborarea cu organele locale ale puterii de stat, cu instituțiile civile, fără a minimaliza sau încălca autoritatea instituției pe care o reprezenta, Armata, sau demnitatea și onoarea de militar. În acest fel a contribuit efectiv la creșterea prestigiului și autorității Armatei în general, a cadrelor militare în special.

Generalul Ștefan Gușă era un om cu o cultură generală, militară și tehnică vastă, citea multă literatură beletristică, istorie și cărți de specialitate și, dintr-o discuție, am desprins că, personal, scria poezii, mai ales în anii '80, inspirate din viața și activitatea

proprie și își manifesta regretul că nu a putut să le editeze într-un volum care să rămână pentru posteritate.

Trăsăturile personale de caracter, inteligența, competența, spiritul de organizare și conducere, puterea de muncă, completate cu o bogată experiență practică dobândită în funcțiile de comandant de regiment, Șef de Stat Major și comandant al unei divizii de tancuri, precum și rezultatele obținute în aceste funcții, au fost apreciate de către organele de conducere militară a țării, la vremea respectivă; acestea au hotărât să-l numească în înalta funcție de prim-adjunct al ministrului Apărării Naționale și Șef al Marelui Stat Major.

Numirea generalului Ștefan Gușă în această funcție a fost privită cu scepticism de unele cadre din conducerea Marelui Stat Major, dar faptele ulterioare au demonstrat că acesta merita cu prisosință această funcție, de care, personal, apreciez că s-a achitat cu multă conștiință patriotică și profesionalism, fiind demn de încrederea care i s-a acordat.

Analizând temeinic și documentat situația din Armata Română la acea dată, condiționată de o serie de deficiențe generate de criza economică pe care o traversa România, de înzestrarea precară a Armatei datorită lipsei de eficiență a industriei de apărare și fondurilor financiare reduse alocate Armatei, precum și de izolarea tot mai accentuată a României pe plan internațional, toate acestea având repercusiuni negative asupra capacității de luptă a Armatei, generalul Ștefan Gușă a desprins concluzii privind prioritățile care trebuiau rezolvate pentru a scoate Armata din această situație.

Multe, importante și benefice pentru țară și Armata Română au fost preocupările Marelui Stat Major, condus de generalul Ștefan Gușă, însă în cele ce urmează voi enumera succint unele dintre acestea - pe care le-am receptat, în calitate de comandant al Armatei a 2-a -, care au contribuit la revigorarea întregii activități în Armată și la creșterea capacității de luptă a acesteia. În afară de unele probleme de organizare și structură ale Armatei, prin înființarea unor unități și mari unități de arme speciale, s-a pus accentul pe: perfecționarea pregătirii cadrelor, restructurarea și modernizarea procesului de instruire a trupelor și a învățământului militar, creșterea capacității de organizare și conducere a comandamentelor, la toate eșaloanele, prin sporirea numărului de antrenamente și aplicații, modernizarea bazei materiale de instrucție, elaborarea regulamentelor militare generale și de luptă, bazate pe doctrina proprie a țării pentru apărare, introducerea și menținerea în Armată a unei discipline și ordini regulamentare, ca bază a capacității de luptă. Ca președinte al Comisiei pentru Studii și Cercetare în domeniul militar și al Comisiei de Înzestrare pe Ministerul Apărării Naționale, a dezvoltat producția de armament, muniție și tehnică militară (tancuri, rachete, transportatoare blindate, mijloace de conducere moderne, omologate și prezentate chiar în activitatea practică, în cadrul unor aplicații și exerciții militare demonstrative, de mare amploare), și, nu în ultimul rând, pe cea a mijloacelor tehnice pentru asigurarea logistică a condițiilor optime de lucru, odihnă și hrană, pentru trupe și statele majore.

România fiind țară participantă, prin obligațiile asumate, la Tratatul de la Varșovia, datorită prezenței în fruntea Marelui Stat Major a generalului Ștefan Gușă, s-a putut prezenta cu demnitate la toate întrunirile și activitățile organizate în cadrul acestui Tratat, unde Armata Română a fost apreciată ca fiind o Armată bine înzestrată, temeinic instruită și condusă de comandanți și state majore competente, capabilă să îndeplinească orice misiune de luptă.

În contextul evenimentelor din "Decembrie 1989", pe care, pe bună dreptate, le putem numi, fără a greși, ca o ridicare la luptă a maselor nemulțumite, soldată cu schimbarea sistemului politic, a celui economic, a întregii fizionomii a societății românești, ca o adevărată revoluție, cu profund caracter național și popular, personalitatea generalului Ștefan Gușă, prin înalta funcție pe care o deținea, de Șef al Marelui Stat Major, a avut o importanță covârșitoare.

Și în aceste momente grele și de cumpănă pentru România și Armata sa, prezența generalului Ștefan Gușă în fruntea Armatei - funcție în care a dovedit, ca de altfel în întreaga sa activitate, un înalt patriotism, echilibru în situații confuze și des schimbătoare, demonstrând a fi un adevărat comandant militar, cunoscător și stăpân pe situația din țară și din Armată -, prin ordinele date operativ, scurte, clare și concise, dar specifice situației date, a asigurat rolul preponderent al Armatei în consolidarea victoriei Revoluției, conlucrarea comandamentelor și unităților militare cu noile organe ale puterii provizorii, materializarea primelor măsuri menite să asigure ordinea publică și revenirea la normal a vieții economice și sociale, în majoritatea localităților de pe teritoriul național, mai ales în acelea care erau și garnizoane militare.

Fraternitatea între Armată și popor, lansarea pentru prima dată la Timișoara a chemării "Armata e cu noi", ca și primul ordin pentru intrarea trupelor militare în cazărmi, se datoresc curajului, abnegației și patriotismului dovedite de generalul Ștefan Gușă, care a reușit să evite un eventual "război civil" sau alte sacrificii de vieți omenești.

În situația complicată și confuză din acele zile, a dezinformării generale prin toate mijloacele, probabil pe baza unui plan general diversionist, în special după "fuga" dictatorului și după înapoierea generalului Ștefan Gușă la București, personal am luat legătura telefonică cu acesta, și de fiecare dată, indiferent din ce local conducea Armata, am descoperit în generalul Ștefan Gușă, omul calm, echilibrat, receptiv, stăpân pe situație, de la care am primit soluții și măsuri concrete de rezolvare a situațiilor apărute, atât în garnizoana Buzău, cât și în întreaga zonă de dislocare a Armatei a 2-a, în Moldova și Dobrogea. În acest material am prezentat două momente, după părerea mea, semnificative, pentru a demonstra trăsăturile de caracter, ca patriotismul și spiritul de omenie, care-l caracterizau pe generalul Ștefan Gușă și de care a dat dovadă și în acele zile fierbinți ale evenimentelor din "Decembrie 1989".

Tocmai de aceea pare de neînțeles și rămâne ca un mister de ce, în ziua de 28 decembrie 1989, a fost schimbat din funcție, după care a început pelerinajul la Cluj și apoi la Buzău, pe funcții inferioare? Demnitatea generalului Ștefan Gușă, deși știrbită în contextul dat, a fost totuși păstrată și onorată de general și în aceste condiții, iar sarcinile care i-au revenit în aceste funcții au fost duse la îndeplinire cu aceeași răspundere și competență ce-i erau caracteristice.

În întâlnirile frecvente pe care le-am avut după numirea în funcția de comandant al Armatei a 2-a Buzău, am putut constata că era totuși afectat, nu găsea răspuns la toate întrebările pe care și le puneă. Această stare se datora faptului că, după schimbarea din funcție, a fost tracasat, interogat, uneori chiar încriminat, pe nedrept, după cum afirma personal, dar era optimist, avea încredere în adevăr, care va ieși odată la suprafață. Făcea aceste afirmații cu convingere, cu verticalitate, cinstit și ca un mare patriot și un desăvârșit general, care și-a consacrat întreaga viață pentru binele Armatei și al patriei. Din acest punct de vedere, era mândru de el și a murit cu sentimentul datoriei împlinite, a

murit român și lider militar complet, care a luptat toată viața pentru binele Armatei, al românilor și al României.